

ถอนพิษ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรม ธรรมะถ้าเข้าสู่หัวใจ หัวใจจะเบิกบานนะ เวลาฟังธรรมถ้าธรรม สะเทือนใจนี่ขนลุกขนพองเลย เวลาฟังธรรมมันสะเทือนใจ ถ้าสะเทือนใจ เห็นไหม จิตใจนี้มี โอกาสที่จะแก้ไข แต่ถ้าฟังธรรมนะ เวลาฟัง นี่น้ำรดหัวตอใจ ถ้าน้ำรดหัวตอ ถ้ำรดแล้วมันไม่มี สะเทือนสิ่งใดเลย เห็นไหม นั่นละจิตใจเราหยาบเรากระด้าง เพราะธรรมะเป็นของละเอียดอ่อน

เวลาคำพูดคำจา โลกเขาพูดกัน เวลาเขาคำกัน เขาถากถางกันอันนั้นนะเป็นโลก แต่เวลา เป็นธรรมนะ เวลาธรรมนี่พูดเป็นธรรมะ ธรรมะมันขัดแย้งกับกิเลส เวลาขัดแย้งกับกิเลสมันทิ่มเข้า มาในหัวใจของเรา กิเลสมันสะเทือนใจ ถ้ากิเลสมันสะเทือน นี่ขนพองสยองเกล้า ถ้ำขนพองสยอง เกล้า เรามีโอกาสแก้ไข แก้ไขเพราะว่า เราเกิดมานะ เราเกิดมากับอวิชชา อวิชชาพาเกิดพาดาย แต่ การเกิดการตาย คำว่าอวิชชาๆ อวิชชามันก็มีประโยชน์ของมัน ประโยชน์ของมัน เห็นไหม คุณิ กุศล อกุศล เวลาเป็นอกุศลเป็นความผิดพลาด กุศลทำไมเราต้องใช้มันล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาอวิชชาคือความไม่รู้ ถ้าความไม่รู้นี้ทำสิ่งที่ไม่ดีมันก็เป็นบาปเป็นกรรม ไป ถ้าความไม่รู้ไปทำสิ่งที่ดี ไม่รู้ไปทำสิ่งที่ดีได้หรือ? นี่มีมากที่คนเขาไปใส่บาตรกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยประเพณีวัฒนธรรม แล้วเขาได้บุญกุศลไปเกิดเป็นเทวดานะ เวลาไปเกิด เป็นเทวดาก็ไปเป็นพาลบนสวรรค์นั่นไง ถ้าเทวดาพาลนะมันสร้างแต่ความขัดแย้งไปบนสวรรค์ ทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเทวดาเขาเป็นธรรม เห็นไหม กุศล อกุศลใจ

เวลากุศล ทำให้เป็นกุศล กุศลมันต้องให้ผลเป็นคุณงามความดีทั้งนั้นแหละ ทั้งๆ ที่ไม่รู้ แต่ ความไม่รู้อันนั้นมันเจตนา เจตนามันเข้าไม่ถึงหัวใจ ความเจตนาของเขา เจตนาเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสคือการกระทำ โลกนี้เป็นอามิส สิ่งที่ทำแล้วกุศลมันก็ส่งเสริมกันไป เห็นไหม นี่อามิส

เวลาทำบาปอกุศลมันก็ให้โทษกับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้น แต่ถ้ามีสติปัญญาละ ถ้ามีสติปัญญา นี้เวลาทำขึ้นมามันมีศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้ามีศีล ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจปกตินี้มันมีสติปัญญาของมัน มันปกติมันก็รู้ตัวว่าปกติ ถ้าไม่ปกติมันก็พุ่งชานออกไป แต่นี่พุ่งชานออกไปก็ไม่รู้ตัว ปกติก็ไม่รู้ตัว นี่ถ้าไม่รู้ตัว สติ สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสติ สมาธิ ปัญญา นี้มันเข้ามาที่นี้ มันแก้กันปัจจุบันที่นี้ แก้ไขปัจจุบันที่นี้มันเป็นธรรม เป็นธรรม เป็นสังฆธรรม

สังฆะ อริยสังฆะ สังฆะคือความจริง นี่จริงตามสมมุติ โลกเขามีของเขาอยู่แล้ว จริงตามสมมุติ แต่อริยสังฆะ นี่อริยสัง เห็นไหม สังฆะ อริยสังฆะ อริยสังฆะมันเป็นความจริงกับใจดวงนี้ มันยืนยันกับใจดวงนี้ กิเลสไม่มีทางโต้แย้ง กิเลสหาทางโต้แย้งกับความเป็นจริงไม่ได้ แต่ในปัจจุบันนี้ความเป็นจริงที่เป็นธรรมะนี่กิเลสมันโต้แย้งไหม? มันโต้แย้ง ไม่เชื่อนรก สวรรค์เสียละ มันไม่เชื่อว่าทำความดีจะได้ความดีหรือ

นี่ทำความดี เห็นไหม ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำความชั่วได้ดีมีถมไป...นี่ทำชั่วได้ดี ทำชั่วได้ดีมาจากไหน อันนั้นมันเป็นพาล มันเป็นพาลมันทำของมันด้วยความเป็นพาลของเขา ถ้าความเป็นพาลของเขา โลกของหมู่พาล หมู่พาลมันก็สรรเสริญเยินยอกันไป แต่ความเป็นจริง เห็นไหม ความเป็นจริงเขาก็รู้ที่อยู่ว่าทำผิดหรือทำถูก หัวใจนี้มันรู้ทั้งนั้นแหละ ถ้าหัวใจมันรู้ขึ้นมามันมีสติปัญญานะ

เวลาคนเราเจ็บไข้ได้ป่วย โคนสารพิษอะไรต่างๆ เข้าไป นี่ถ้าโคนสารพิษต่างๆ เข้าไป ในกรรมฐานเรามันมีรังจืดๆ รังจืด เห็นไหม เวลากินอาหารเป็นพิษเข้าไปนี่กินรังจืดเข้าไปให้มันคายพิษออกมา เวลาคนเราโคนสารพิษขึ้นมาเขายังต้องแก้ไขเลย เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยไปหาหมอหมอก็รักษาตามอาการนั้น นี่ไงเพราะต้องถอนความเป็นพิษนั้น นี่ความเป็นพิษในหัวใจเขาต้องถอดต้องถอนมัน สิ่งที่อยู่ในหัวใจนั้นเป็นอวิชชา

แต่ถ้าความเป็นพิษทางโลกละ ถ้ามันมีพิษไข้ขึ้นมา เห็นไหม เวลาพิษไข้ขึ้นมาเขาก็รักษาไปตามนั้น ขนาดว่าทางวิทยาศาสตร์เขาคิดขนาดที่ว่าวัคซีนป้องกันทุกๆ โรค คอติบ ไอกรน วัณโรค มีวัคซีนป้องกันทั้งนั้นแหละ ถ้าเขามีวัคซีนป้องกัน แล้ววัคซีนป้องกันเอามาจากไหนละ? ก็เอาจากเชื้อโรคนั่นละ เอาจากเชื้อโรคมาปลูกถ่าย มาสร้างสม มาทำเป็นวัคซีน เห็นไหม นี่เวลา

สารพิษของงู เวลางูพิษกัด เซอร์่มเขาก็เอามาจากงูพิษนั้นแหละ เอามาเป็นเซอรุ่ม เอามาเป็นวัคซีน ป้องกันโรคให้คนนั้นปลอดภัย นั้นทางโลกเขาคิดของเขากันนะ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาตรัสรู้ขึ้นมา สร้างสมคุณงามความดีเป็น พระโพธิสัตว์ๆ ความอยาก ความอยากเป็นกิเลสใหม่ นี่ความอยากเป็นกิเลส ถ้าความอยากเป็น มรรคละ ถ้าสิ่งที่เป็นประโยชน์ๆ เป็นมรรค สร้างคุณงามความดีมาอยากพันทุกข์ๆ อยากพันทุกข์ มาก สร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระโพธิสัตว์ นี่สร้างคุณงามความดีมาตลอด แล้วคุณงามความดี สร้างมานี้มันไม่ท้อไม่ถอยบ้างเลยหรือ

เวลาคนปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์แล้วไปถึงเป้าหมายมันมีกึ่งองค์ละ ถึงที่สุดแล้วนะลา โภธิสัตว์ ขอให้บรรลุธรรมเอาแค่พันทุกข์ก็พอแล้ว ถ้าพันทุกข์เป็นไปได้นะ ทำให้ได้ตามความ เป็นจริง แล้วอย่างเราละ อย่างเราเกิดมานี้เรามีอำนาจวาสนาใหม่ ถ้าเราไม่มีอำนาจวาสนา เราจะมี ความสนใจ ความเชื่ออย่างนี้ใหม่

ถ้ามีความสนใจ มีความเชื่อ กระแสสังคมใหม่ โลกเขาเชื่อตามกระแสสังคม สังคม ตอนนี้นำลึงเห่อ เห่อในการปฏิบัติ คำว่าเห่อนะ เห่อเพราะทำเป็นพิธีกรรมตามๆ กันไป แต่ถ้าเรา ไม่ได้เห่อละ เราเห็นโทษของมัน เราเห็นโทษนะ เวลาเราศึกษารธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า เห็นใหม่ นี่การเกิดและการตายเป็นทุกข์อย่างยิ่งชาติปี ทุกๆ ถ้ามีชาติ มีการเกิดมันก็มี ความทุกข์ตามมา ถ้ามีความทุกข์ตามมานะ ความทุกข์ตามมานั้นเป็นเรื่องอริยสัจ เรื่องเวลาแสดง สัจธรรมกับนักปฏิบัติด้วยกัน

แต่เวลาทางโลกเขาละ กามคุณ ๕ เวลาเขาเกิดมา เห็นใหม่ เกิดมาเพื่อชาติ เพื่อตระกูล เกิด มาเพื่อส่งเสริมกัน เกิดมาเพื่อสร้างคุณงามความดีกัน นี่จริงตามสมมุติ จริงตามผลของวิญญูะ วิญญูะมันเวียนเกิดเวียนตาย เพราะมันมีเวรกรรม มันเวียนเกิดเวียนตายของมันไป เราก็เกิดจาก วิญญูะ เราก็เกิดจากโลกนี้แหละ เราก็เกิดมาในโลกนี้เพราะเรามีอวิชา เรามีความไม่รู้ เราก็เกิดมา เราสร้างคุณงามความดีของเรา เราเกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วพอบพบพุทธศาสนาขึ้นมา เรามีสติมีปัญญา มากกว่านั้น เรามีสติปัญญามากกว่านั้นเพราะว่าโลกเขาทุกข์เขายากกันเพื่อหาอยู่หากิน ทุกข์ยาก มันก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาของโลกเขา นี่จริงตามสมมุติ

แล้วอริยสัจละ อริยสัจ จริงตามสัจธรรมละ

อริยสัจ เห็นไหม จะถอนพิษ พิษไขว้ในใจ ถ้าเราถอนพิษไขว้ในใจของเรา นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ วางธรรมวินัยไว้ให้นักปฏิบัตินะ ภิกษุผู้เฒ่าเวลาบวชสมัยพุทธกาลจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขอกรรมฐาน แล้วเข้าไป นี่เข้าไปเพื่อประพฤติปฏิบัติขึ้นมาะ เวลาปฏิบัติถ้าเป็นความจริงก็เป็นความจริง เวลาออกจากป่ามาก็จะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าปฏิบัติมาถูกต้องหรือไม่ เวลาปฏิบัติไปแล้วมันได้ผลหรือไม่ ได้ผล แก่ไขกันไปตามข้อเท็จจริงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราเกิดมานี้เราเกิดมาพบพุทธศาสนา นี่ถ้าเราเกิดมานะเราได้บวช ได้เรียน เห็นไหม ได้บวช ได้เรียน ถ้าบวชเป็นประเพณีก็เป็นประเพณี เพราะว่าพ่อแม่ก็ปรารถนาดีกับลูก พ่อแม่ก็อยากให้ลูกมีวิชาการ นี่วิชาการทางโลกเขาได้ศึกษามาเป็นวิชาชีพ แต่เวลาบวชเป็นพระขึ้นมา นี่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อเป็นบัณฑิตๆ บัณฑิตเพื่ออะไร? บัณฑิตเพื่อรู้เท่าทันชีวิตของเรา เวลาเราศึกษามาแล้ว ออกไปแล้วจะได้ไม่มีคนมาจูงจูงเราไป

มิตรเทียม คนเทียมมิตร มิตรแท้ มิตรเทียม นี่เราอยู่ในสังคมมันต้องมีอย่างนั้นแหละ พอเป็นทิศขึ้นมาต้องบริหารทิศของเรา เห็นไหม ทิศบน ทิศเบื้องบนเป็นทิศของครูบาอาจารย์ของเรา ทิศเบื้องหน้าเป็นพ่อแม่ของเรา ทิศเบื้องซ้าย เบื้องขวา เพื่อน หมู่คณะ สิ่งที่เราออกไปในสังคม เรา จะบริหารชีวิตเราอย่างไร

นี่ไงถ้าเป็นบัณฑิตมาศึกษา ถ้าศึกษาขึ้นมา ศึกษาธรรมะมาเพื่อเป็นคนสูง จากดิๆ ให้มันสูงขึ้นมา สูงขึ้นมาเพื่อจะรู้เท่าขึ้นมา แล้วมันสูงจริงหรือเปล่าละ? มันก็ยังดิๆ สูงๆ อย่างนั้นแหละ ดิๆ สูงๆ เพราะว่าสติปัญญามันเอาใจของตัวเองไว้ไม่อยู่ ถ้าสติปัญญาเอาตัวเองไม่อยู่มันก็ไหลไปตามโลกอยู่วันยังค่ำนั้นละ ถ้าไหลไปตามโลก เพียงแต่ว่ามันมีเครื่องปูนหมายป้ายทางคือมาศึกษาว่าเป็นบัณฑิตๆ ขึ้นมา เห็นไหม นี่บวชตามประเพณี

แต่ถ้าเราบวชเรียนมาแล้วเราอยากจะพ้นจากทุกข์ละ เราจะพ้นจากทุกข์ ถ้าพ้นจากทุกข์ นี้คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาหะ มันจะถอดถอนพิษไขว้ถอดถอนอวิชชาในหัวใจ ถ้ามันจะถอดถอนอวิชชาในหัวใจ มันจะท่วมเทขนาดไหน คนเรานะถ้ามีสัจจะ มีศรัทธาความเชื่อ มันจะท่วมเท ความท่วมเทในการกระทำ ท่วมเทไปแล้วมันจะถูกไหมละท่วมเทผิดมันก็จะผิดของมัน มันต้องทดสอบของมันไป ทดสอบของการประพฤติปฏิบัตินี้ละ

การทดสอบ นี่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา เวลาถ้าใจมันสงบเข้ามาด้วยความเป็นสัมหล่น เห็นไหม สัมหล่นเวลาปฏิบัติธรรมขึ้นมามันสงบได้ โดยธรรมชาติพระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก นี่พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก ถ้าบอกว่าพระอาทิตย์ขึ้นแล้วไม่เคยตก โลกมันหมุนไปเท่านั้นเอง แต่ในเมื่อเราสมมุติกันว่าพระอาทิตย์ขึ้นก็พระอาทิตย์ตก เห็นไหม เวลาพระอาทิตย์ขึ้นมันก็เช้า เวลาตกก็ล่วงเย็น ไปก็เป็นกลางวัน กลางคืน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาความรู้สึกนึกคิดเราปฏิบัติไป นี่กลางวัน กลางคืน กลางวัน กลางคืนมันตกไปธรรมชาติของมัน กลางวัน กลางคืนมันเกิดดับไป นี่เวลากิเลสมันเกิด ความฟุ้งซ่านในหัวใจ มันเกิดธรรมดา มันก็ต้องดับเป็นธรรมดา มันเกิดแล้วมันจะอยู่อย่างนี้ต่อไปไม่ได้หรอก แต่เพราะกิเลสของเรา ด้วยความไม่รู้ของเรา เห็นไหม ไปกระตุ้นมันไป มันไม่พอใจมัน ไปสงสัยมัน ไปเจียมัน ไปคู่ย์มัน มันก็อยู่กับเรานาน พระอาทิตย์ขึ้นแล้วมันค้างฟ้า พระอาทิตย์ขึ้นแล้วไม่ตก

ความทุกข์เกิดขึ้นมากับใจขึ้นมาแล้วมันไม่ลดสักที มันค้ำอยู่กลางหัวใจ ทำไมพระอาทิตย์ขึ้นก็ต้องพระอาทิตย์ตกสิ มันต้องเกิด ทุกอย่างเกิดขึ้น ทุกอย่างต้องดับไปสิ นี่มันต้องดับไปเป็นธรรมดาอยู่แล้ว ถ้ามันดับไปเป็นธรรมดาอยู่แล้ว นี่โดยธรรมชาติเป็นแบบนั้น แต่ธรรมชาติวันนี้ทำไมมันยาวนาน เวลาความทุกข์มันสะสมอยู่ในใจ มันกดหนองในใจทำไมมันไม่ตกสักที

ไม่ตกสักทีเพราะกิเลสมันกระตุ้นใจ เห็นไหม เราจะถอนพิษ แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วมันถอนไหมละ ทำไมมันไปส่งเสริม ไปขุดคู่ย์ให้มันกระจายไปทั่วละ ในการปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติเราก็ไม่ทุกข์ขนาดนี้ ธรรมดาเราก็มีความสุขพอสมควร เวลาปฏิบัติทำไมมันทุกข์มากขึ้นไปกว่าเก่านั้นนะ นี่เวลาปฏิบัติไปแล้วนี่กิเลสซ่อนกิเลส ค้นหาซ่อนค้นหา

ถ้าค้นหาซ่อนค้นหานะ นี่ค้นหาซ่อนค้นหาเราจะถอนพิษใช่ กิเลสของแสลงเข้าไปทำไมพิษมันลูกกลมขนาดนี้ กิเลสมันลูกกลมในหัวใจ มันเหยียบย่ำหัวใจจนทุกข์ยากขนาดนั้น พุทโธ พุทโธ พุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิไปถ้ามันสงบลงได้ เห็นไหม มันสงบลงได้ นี่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าปัญญามันไม่เท่าทัน มันสงบลงได้ เห็นไหม นี่สัมหล่น

คำว่า “สัมหล่น” สัมหล่นคือมันไม่มีสติ ไม่มีปัญญา ไม่มีการรักษา ไม่มีการดูแล นี่ถ้ารักษาด้วยความผิดพลาด รักษาด้วยความไม่ใช้ความถูกต้องดีงาม แต่มันก็สงบลงได้ เพราะพระอาทิตย์ขึ้นแล้วพระอาทิตย์ก็ต้องตกไป เพราะมันเกิดแล้วมันต้องดับไป ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ต้องดับไปไป ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป

พอดับไป เห็นไหม นี่ดับไปก็ดับไปด้วยความสับสน ดับไปด้วยความสับสนหมายถึงว่าสติปัญญามันไม่เท่าทัน ถ้าสติปัญญาไม่เท่าทัน ธรรมความก็เกิดดับของมันอยู่อย่างนั้นอยู่แล้ว ถ้ามันเกิดดับอยู่แล้ว มันก็ต้องทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ แล้วทุกข์ดับไป พอดับไปแล้วดับไปอย่างไรละ นี่เก๊ๆ เงินๆ มันทำอะไรไม่ได้ เห็นไหม อย่างนี้ไม่ได้ถอนพิษ

การถอนพิษ เห็นไหม คุณเวลาพุทธโธของเรา ถ้ามันสงบเราก็รู้ว่าสงบ เวลาละเอียดเข้ามาๆ ถ้ามันสงบเข้ามา สงบแล้วเราออกฝึกหัดใช้ปัญญา นี่ใครทำ นี่ไงถ้าจะถอนพิษ คนจะถอนพิษ คุณเวลาเราบ่งหนาม หนามมันปักดำไปที่ไหน ถ้าเราบ่งไม่ถูกนี่เจ็บไหม เจ็บแปลบ แปลบๆ อยู่อย่างนั้นแหละ มันไม่โดนหนาม มันเอาออกไม่ได้ แต่ถ้าเราบ่งหนามนะ ถ้าเราถูกหัวหนาม เห็นไหม เราบ่งหนามออกจากเท้าเราได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาสารพิษ เวลาสารพิษนี่อวิชชา อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญาณํ ปฏิสนธิจิตมันเกิดขึ้นมากับเรา มันมีของมันแน่นอนอยู่แล้ว พิษใช้ นี่อวิชชามันอยู่กับเราอยู่แล้ว แต่เรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติของเรา เรามีความจริงของเรา มีอำนาจวาสนาบารมี คนมีอำนาจวาสนาบารมีที่อ่อนแอ เขาก็มีความเชื่อของเขา เขาก็บอกเป็นชาวพุทธเหมือนกัน เขาก็ทำบุญกุศลของเขา เพื่อความมั่นคงในชีวิตของเขา เขาทำของเขาเพื่อเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เขาเวียนในวัฏฏะเพราะว่านิพพานมันสุดเอี่ยม สุดความสามารถของเขา

นั่นละเวลาคนอ่อนแอเขาคิดได้อย่างนั้น แต่ถ้าเขามีสติปัญญาขึ้นมา มีครูบาอาจารย์เทศน์ว่าการอบรมใจของเขาให้เข้มแข็งขึ้นมา เขาบอกเขาก็มีความสามารถทำได้ เขาก็มีโอกาสที่จะทำของเขาได้ ถ้าเขาทำของเขาได้ เขาทำความจริงจังของเขา ถ้าทำจริงจังของเขา นี่ไงเวลาทาน ศีล ภาวนา แล้วเรื่องของการภาวนาคือเรื่องการถอนพิษใช้ ทางโลกเจ็บไข้ได้ป่วยเขาก็ไปหาหมอ นี่เวลาเราจะกินสารพิษเข้าไปสิ่งใด ถ้ามันตกค้างในหัวใจเราก็ต้องมียาแก้ยาถอดถอนของเรา

แต่ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันต้องมีสติมีปัญญาสมบูรณ์รอบคอบ มันถึงเป็นการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วเราปฏิบัติของเรา สติปัญญาเราว่าสมบูรณ์รอบคอบของเรา สมบูรณ์รอบคอบของเราด้วยสติปัญญา ด้วยอำนาจวาสนาของคน บางคน นี่บัว ๔ เหล่าไง ถ้าบัว ๔ เหล่าของเรา ถ้าสติสมบูรณ์ของเราในปัจจุบันนี้ ถ้าสติสมบูรณ์ในปัจจุบัน คำบริกรรมมันก็

ชัดเจน ปัญญาอบรมสมาธิมันก็ชัดเจน พอชัดเจนขึ้นมาแล้ว ไอ้ที่กิเลสมันมาอยู่ แห่ มันมาทำให้ ลูกถามมันจะมากลุมถามได้อย่างไร

ในเมื่อคนเรามีความรู้สึกลึกซึ้งคิด ในเมื่อคนเรานี้เรามีสารพิษอยู่ในตัวของเราอยู่แล้ว เรามี ความไม่รู้ ทั้งๆ ที่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษามาปากเปียกปากแฉะ แล้วเอา สิ่งนี้มาเป็นตัวกระตุ้น ถ้าเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาปากเปียกปาก แฉะแล้ววางไว้ ปริยัตินี้วางไว้ก่อน พอวางไว้แล้วเราปฏิบัติให้ตามความเป็นจริง

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ นี่ปฏิบัติ ความรู้จริง ความรู้แจ้ง ถ้าความรู้แจ้งของเรา เราต้องมีการ กระทำของเรา ถ้าเราทำของเราละ เรามีสติปัญญาของเรา เห็นไหม ถ้ามีสติปัญญาเราพุทธโรชัดเจน ของเรา ปัญญาอบรมสมาธิของเราชัดเจน นี่ถ้ามันสงบเข้ามาเรารู้ว่าสงบ ถ้ามันสงบเข้ามาแล้วมัน รับรู้ได้แค่นี้ เราออกฝึกหัดใช้ปัญญาเราก็ใช้ปัญญาแยกแยะของเรา ปัญญาแยกแยะในการกระทำ ในเหตุในผล ในความตั้งใจ ในความมุนานะ ในความบากบั่น

ในการกระทำของเรานี้เราวิเคราะห์วิจัยว่าทำไมเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้เพราะเหตุใด แล้วเราจะแก้ไขของเราอย่างไร เห็นไหม ปัญญาเราพิจารณาของเราไป พอพิจารณาไปแล้ว พอมัน เข้าใจสิ่งใดเราก็วาง กลับมาพุทธโรต่อ กลับมาพุทธโรๆ มันก็ง่ายขึ้น พุทธโรมันก็ดีขึ้น พระอาทิตย์ขึ้น พระอาทิตย์ตก นี่ความทุกข์เกิดขึ้น ความทุกข์ตั้งอยู่ ความทุกข์ดับไป แต่ถ้าเราพิจารณาของเรา เรา พิจารณาของเรา เราบริหารจัดการของเรา ถ้าเราบริหารจัดการของเรา เราจะถอนพิษไข้ เราจะถอน เราจะถอน

เราจะถอนคือมรรค ถ้าเราจะถอน เราว่าเราจะถอน แต่เราไม่มีมรรคเราจะเอาอะไรไปถอน เราก็ถอนของเราด้วยจินตนาการไง เราก็ถอนกัน นี่ถอนพิษๆ ถอนพิษเพราะเราเป็นนักปฏิบัติ เรา จะถอนพิษในหัวใจของเรา แล้วมันจะถอนได้อย่างไร? ถอนด้วยความรู้สึกนึกคิด หนามตำเท้าอยู่ นี่เราจะถอดหนามด้วยความรู้สึกนึกคิด มันจะถอนออกมาได้ไหม แต่ถ้าเรามีเข็ม เรามีของแหลม เรามีหนาม เราจะบ่งหนามในเท้าเราออก เราจะถอนพิษ เราจะถอนหัวหนามนั้นออก

นี่ก็เหมือนกัน เราจะปฏิบัติของเรา เรามีสติมีปัญญาของเรา เราไม่ใช่พระอาทิตย์ขึ้นพระ อาทิตย์ตก นั่นมันสับสน นั่นมันเป็นสัจจะความจริง สัจจะความจริง สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งใดตั้งอยู่ สิ่ง นั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมดา เราจะมีธรรมะหรือไม่มีธรรมะ เราจะศึกษาหรือไม่

ศึกษามันก็เป็นแบบนี้ โลกมันเป็นแบบนี้ ของมันเป็นแบบนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกธรรมะมันมีอยู่แล้ว เรามารู้เท่านั้นเอง

ของมันมีอยู่แล้ว แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนบอกเรา เราก็ศึกษามาจากธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราก็คือเรารู้ๆ ใจ เรารู้โดยความรู้สึกนึกคิดของเรา แต่มันไม่เป็นความจริงของเรา เห็นไหม ถ้าไม่เป็นความจริงมันก็ถอนพิษไข้นั้นไม่ได้ ถ้าวอนพิษไข้นั้นไม่ได้มันก็คร่อมต่อนั้น คร่อมสารพิษนั้น ความรู้สึกคร่อมกับชีวิตของเราไปอย่างนั้น แต่คร่อมเห็นไหม เรารู้ที่ มันเป็นข้อเท็จจริงกับเรา มันเป็นเรื่องเวรเรื่องกรรมของเรา มันเป็นเรื่องสังขารของเรา เห็นไหม นี่ผลของวิญญูะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขออนุพเพนิวาसानุสติญาณ ในจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจิตเดียว จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขออนุพเพนิวาसानุสติญาณ ไม่มีต้นไม่มีปลายมันยาวไกลแค่ไหน แล้วจิตของเรามันแตกต่างกับจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรงไหน

จิตก็คือจิต ในเมื่อจิตมันเวียนตายไปในวิญญูะมันก็หมุนมาอย่างนี้เหมือนกัน จิตของเราก็เวียนมาอย่างนี้เหมือนกัน ฉะนั้น การเวียนมาอย่างนี้ มันสร้างสมมาอย่างนี้ มันก็มีเวรมีกรรมมาอย่างนี้ไง ถ้ามันมีเวรมีกรรมอย่างนี้ เวลาเราประพฤติปฏิบัติไป เวลามันรู้มันเห็นของมัน ถ้าเป็นความจริงของมัน ถ้ามันปล่อยวาง เห็นไหม มันปล่อยวางเราก็ใช้ปัญญาของเรา เราใช้ปัญญาของเราพิจารณาของเรา แล้วพอใช้ปัญญาของเราแล้ว พอมันพิจารณาไปแล้วมันก็ส่งออก มันก็ต้องกลับมาทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจเราบ่อยครั้งเข้าๆ ให้มันเห็นชัดเจน ให้เราเป็นคน ที่บริหารจัดการ เห็นไหม ถ้าวินิจฉัยจัดการ นี่มรรค

ถ้าปัญญามันจุดติด คูศีธรรมจักร จักรที่มันเคลื่อนที่ไป ธรรมจักรๆ โลกนี้ธรรมจักรเขาทำเป็นบุคลาธิษฐานให้เป็นธรรมจักรไว้เป็นที่เคารพกราบไหว้บูชา แต่เวลาธรรมจักรจริงๆ มันเกิดในหัวใจ เห็นไหม คำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ความชอบธรรมถ้ามันหมุน มันเป็นความมหัศจรรย์ จักรนี้มันได้เคลื่อน เคลื่อนในใจของเรา ใจของเรา เราจะถอนพิษไข้ มันจะมีความถอดถอนของมันขึ้นมาตามความเป็นจริง

ถ้ามันถอดถอนขึ้นมาตามความเป็นจริง นี่โง่คิด สมาธิ ปัญญาไง ถ้าโง่คิด สมาธิ ปัญญา มันเกิดขึ้นมันจะมีข้อเท็จจริงของมัน เห็นไหม แต่ที่ถ้ามันไม่มีข้อเท็จจริงเราจะไปถอนพิษไข้ก้นที่ ไหน เอาอะไรไปถอดถอน เอาอะไรไปถอนพิษไข้ก้นออกมา

ถ้าเราเป็นไข้หวัดไข้ใหม่ เป็นเองหายเอง ในเมื่อเป็นไข้หวัด มันก็เป็นเดี๋ยวมันก็หาย นี่โรค บางชนิดมันเป็นขึ้นมาแล้วเดี๋ยวมันเป็นมันก็หายเป็นธรรมดา นี่ก็เหมือนกัน เดี่ยวมันก็สุข เดี่ยวมันก็ทุกข์ มันก็เรื่องธรรมดา เรื่องธรรมดา นี่โง่ผลของวิญญูะ ถ้าเวลาผลของวิญญูะเราก็จะเวียนไปใน วิญญูะโง่

เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เราก็สร้างคุณงามความดีของเรา ประพฤติปฏิบัติก็เป็น พิธีกรรม ปฏิบัติเพื่อบูชาไข้ใหม่ ปฏิบัติธรรม ทำคุณงามความดีบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า เวลากำหนดพุทธานุสติระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็ปฏิบัติบูชา นี่บูชาองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ถ้าเราปฏิบัติพุทโธๆ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิถ้ามันสงบเข้ามา เห็นไหม เราได้เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พุทธะ นี่พุทธะอยู่ที่นี้เอง พอจิตสงบ อืม! อืม! อืม! จิตสงบนะ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เพราะมีสมาธิมีความสงบระงับ เพราะคำว่า “สมาธิ” คือกิเลสมันสงบตัวลง ถ้ากิเลส มันไม่สงบตัวลงเป็นสมาธิได้อย่างไร สมาธินี้ความอยาก เห็นไหม สมุทัยมันครอบงำใจอยู่ ตลอดเวลา จะรู้สึกรู้สึกนึกคิดสิ่งใดก็แล้วแต่มันมีสมุทัยบวกรเข้ามาตลอด มันมีกิเลสบวกรเข้ามา นี่ ความรู้สึกนึกคิดมันถึงเป็นโลกโง่ เพราะอะไร

เพราะภาวสวะไข้ใหม่ ภพ สถานที่ไข้ใหม่ นี่ภาวสวะ ปฏิสนธิจิต อวิชชามันครอบงำอยู่ แล้วความรู้สึกนึกคิดเกิดจากภพ ความคิดมันเกิดจากอะไร ความรู้สึกนึกคิดมันเกิดจากอะไร? มัน ก็เกิดจากจิต พอมันเกิดจากจิตขึ้นมา แล้วจิตมันมีอะไร? มันก็มีอวิชชา อวิชชาครอบงำมันอยู่ แล้ว มันตรึงในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม นี่อริยตัจ นี่พูดถึงมรรค ๘ เลย คำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ ชอบเหมือนกัน แต่ชอบโดยกิเลส เพราะกิเลสมันพาไข้โง่ พอออกมา มันก็มีกิเลส

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจ เห็นไหม ใจมันสงบ พอใจสงบ ทำไม่ถึงสงบล่ะ? สงบ เพราะว่าพุทโธ พุทธานุสติ ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญา กับพุทธานุสติมีกำลังเหนือกว่า กำลัง เหนือกว่าเกิดจากใคร? เกิดจากจิตที่มันบริกรรมอยู่ที่นี่ไง จิตบริกรรมพุทโธ พุทโธ พุทโธ ถ้ามันมี

กำลังขึ้นมากิเลสมันสู้ไม่ได้ไง กิเลสสู้ไม่ได้ จิตมันก็เป็นอิสระ จิตเป็นอิสระมันก็เป็นสมาธิ เป็นสมาธิมันก็มีสติ มันก็พร้อม มันก็ อืม! ตื่นเต้น นี่ถ้าเป็นสมาธิ แล้วพอมันออกใช้ความคิด นี่ความคิด สังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง แต่มีสมาธิรองรับ มีสมาธิรองรับนะมันก็เป็นโลกุตตระ โลกุตตระเพราะอะไร โลกุตตระเพราะมันไม่มีกิเลสบวกเข้ามาไง

แต่ถ้าเราบอกมันเป็นสมาธิ เราบอก เห็นใหม่ เราบอกว่าเป็นสมาธิ เพราะใจมันว่างๆ ใจมันพิจารณาแล้วมันกำหนดแล้วมันว่างๆ ของเรา เราบอกเป็นสมาธิ เรานี้ เราคืออะไร? เราคืออตตะ อตตามันเป็นกิเลสใหม่ อตตะเป็นกิเลสหรือเปล่า นี่เราว่า ก็กิเลสว่าไง ถ้าเราว่า ก็กิเลสว่า แล้วกิเลสมันจะถอนกิเลสใหม่ละ อ้าว! กิเลสมันจะถอนกิเลสใหม่ละ มันต้องทำสติดอนกิเลส กิเลสมันไม่ถอนกิเลสหรอก

ทีนี้กิเลสมันอยู่กับเรา มันมีอยู่กับเราแล้วทำอย่างไรละ

ทำอย่างไร เวลาจิตสงบเราก็พิจารณาของเรา ถ้าพิจารณาโดยศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าปัญญาที่มันมีสมาธิรองรับ มันพิจารณาอะไรไปมันเป็นธรรมนะ พอเป็นธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ เป็นธรรมมันไม่เอียงซ้ายและเอียงขวา เป็นธรรมไม่ลำเอียงว่าเป็นความคิดเรา ลำเอียงว่าเป็นเรา ลำเอียงว่าเราเก่ง ลำเอียงว่าเรารู้ นี่ธรรมมันไม่ลำเอียง แต่ถ้าไม่มีสมาธิ มันลำเอียง “รู้แล้ว ปฏิบัติมาหลายรอบแล้ว เห็นมันซาบซึ้ง เห็นมาจนพอแล้ว” เห็นใหม่ นี่อตตะ ถ้ามันเห็นอย่างนี้ นี่บังเงา กิเลสบังเงาแล้ว พอกิเลสบังเงาไป มันไปแล้ว

จะถอดถอนมัน ไม่ใช่ไปปกป้องมัน ถ้ามันบอกว่ารู้แล้วเห็นแล้ว นี่ไปปกป้องมัน ถ้ามันเป็นความจริง “มันมีหรือ เป็นมันใหม่ อ้าว! เป็นมันใหม่” นี่ไง คุณิเราจะถอดถอนมันนะ มันบังเงาทำลายเราอีกต่างหากนะ ถ้ามันทำลายเรา นี่เราจะถอดถอนพิษไข้ เราจะถอนอวิชชาออกจากหัวใจของเรา ถ้าเราจะถอดถอนอวิชชาออกจากหัวใจของเรา มันจะถอดถอนด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญา เห็นใหม่ ศีล สมาธิ ปัญญา มันเกิดมาจากอะไร? ศีล สมาธิ ปัญญาในตำราก็เป็นชื่อเท่านั้นแหละ ศีล สมาธิ ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของเรา สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา ไม่ใช่ของใครทั้งสิ้น ของใครก็เป็นของของเขา ของครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่านมา ท่านพ้นจากกิเลสของท่านมาแล้ว ท่านก็พ้นด้วยมหาสติ มหาปัญญาด้วย ของเรานี้สติปัญญาของเราก็เป็นความจริง เป็นความจริงแล้วมันภูมิโงะ เป็นของเรา เห็นใหม่

ในเมื่อคำรับคำรามันมีของมันอยู่แล้ว คำรับคำรามีชื่อทั้งนั้นเลย แล้วไม่มีใครสามารถทำขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาในใจของคนคนนั้นได้ แต่เราทำของเราขึ้นมาเราก็ภูมิใจของเราแล้ว ภูมิใจของเราแต่เรายังใช้ไม่เป็น ใช้ไม่เป็นคือว่าบริหารจัดการมันไม่ได้ ถ้าบริหารจัดการไม่ได้มันก็เอียงซ้ายเอียงขวาอยู่นี่ไง เอียงซ้ายเอียงขวาแล้วพาล้มเอาด้วย แต่ถ้าเราบริหารจัดการของเรา นี่มันเอียงซ้ายเอียงขวาเราก็บริหารจัดการของเรา พิสูจน์ตรวจสอบ คือทดสอบมันไป นี่ทดสอบเป็นประสบการณ์

ถ้ามันพิจารณาไปแล้ว มันพิจารณาเป็นความจริงขึ้นมามันก็ปล่อย มันก็ปล่อย อิม! ปล่อยนี่ปัจเจกตั้งทั้งนั้นแหละ ปล่อยเราก็รู้ของเรา ถ้าปล่อยแล้ว ถ้าพอมันคลายตัวออกมาเราก็อยู่กับความสงบ เพราะการภาวนามันมีเวลา เวลาเราภาวนาต่อไปเราก็ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันไม่สงบมันก็หงุดหงิด “ทำไมมันสงบ ครั้งที่แล้วมันพิจารณาแล้วมันปล่อยแล้วๆ” นี่ไงกิเลสมันสวมรอยทั้งนั้นแหละ

กิเลส ถ้าไม่มีใครเข้าไปพบหน้ามัน มันนอนสบายใจอยู่ในภาวสวะ ในภพ คือสถานที่มันอยู่นะ สบายใจ หลบเลี่ยงอยู่ในนั้น หาอยู่หากินตามสบายของมัน แต่ถ้าพอเราพิจารณาของเราไปเจอตัวมัน มันเห็นว่าเราไปเจอตัวมัน คราวหน้ามันจะต้องเอาเล่ห์เหลี่ยมที่ลึกซึ้งกว่านั้นมาทำให้การประพฤติปฏิบัติเราล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานเลย ถ้ามันดี กิเลสมันให้โอกาส มันปล่อยให้เราได้ทำ เราจะพอมีช่องทางเดินไป ถ้ากิเลสมันตื่นนอนขึ้นมา กิเลสมันจะทำให้เราล้มลุกคลุกคลาน เราเสียทำมันทั้งนั้นแหละ เพราะกิเลสมันอยู่ภายใน

เห็นไหม ปฏิสนธิจิต กิเลสมันอยู่ภายใน เวลาเราปฏิบัติธรรมขึ้นมา สีล สมาธิ ปัญญา มาจากไหน สติเราก็ต้องฝึกฝนขึ้นมา สมาธิเราพยายามสร้างของเราขึ้นมา ปัญญามันหมุนขึ้นมา มันมาจากภายนอก มันมาจากภายนอกเพราะมันยังไม่เป็นธรรมใจ มันยังไม่เป็นสังขารธรรม ไม่เป็นข้อเท็จจริง มันมาจากภายนอก แต่ที่กิเลสมันอยู่ภายใน มันอยู่ภายในมันทำลายได้ตลอดเวลา แล้วเราจะต้องหาวิธีการเข้าไปพิจารณาเพื่อจะทำมัน เพื่อจะทำมันก่อนนะ พอทำมันมันปล่อยแล้วปล่อยเล่า ปล่อยแล้วปล่อยเล่า ถ้ามันเท่าทันมัน เห็นไหม

พอเท่าทันมัน เวลาประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม สุข-ทุกข์ ถ้าเราปฏิบัติได้มันก็เป็นความสุข มันเป็นความสุข มันเป็นความพอใจ ถ้าปฏิบัติไม่ได้มันก็เป็นความทุกข์ เวทนามันเกิด เวทนา มันเกิดนี่มันทุกข์มาก มันทุกข์เวทนา แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไป เวลามันปล่อย เวทนาหายไปไหน มี

แต่ความสุข แล้วถ้าเวลาพิจารณาไปแล้วมันไม่ปล่อยละ มันยันกันไว้ละ มันยันไว้เฉยๆ นะ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราใช้ปัญญาของเราไป ถ้ามันปล่อยก็คือมันปล่อย ถ้ามันไม่ปล่อยละ? มันไม่ปล่อยมันก็ยันไว้อย่างนั้น ถ้ายันไว้อย่างนั้นเราต้องใช้กำลังของเรามาก เราวางเลยแล้วกลับมาพุทโธ พุทโธ เห็นไหม เราจะถอด เราจะถอน เราจะถอนพิษใช้เราต้องมีตัวยา เราต้องมียา มีไชรังค์ มีสิ่งต่างๆ ที่เราจะคิด เราจะทำอะไรให้ยานี้เข้าไปสู่หัวใจของเรา การปฏิบัติมันเป็นแบบนี้

เวลาเราทำบุญ ทำทานนะ ทำบุญกุศล เราเสียดละ เสียดละสิ่งนั้นมันจบแล้ว การเสียดละนี้เป็นวัตถุ เป็นเครื่องแสดงออกของน้ำใจ นี่ทำบุญกุศลเป็นอามิสทำจากภายนอก แต่เวลาชำระล้างกิเลส นี่เราจะถอดถอนพิษใช้ขึ้นมามันจะต้องมีศีล สมาธิ ปัญญาเข้าไปสู่จิตจิต เข้าไปสู่กวางาวะ เข้าไปถอดถอนจากภายใน ถ้าไปถอดถอนจากภายใน เอาอะไรเข้าไปถอดถอน เห็นไหม

งานหยาบงานละเอียดมันแตกต่างกันนะ แล้วเวลาปฏิบัติไป นี่เวลาหยาบละเอียดของคนมันก็แตกต่างกันอีก ฉะนั้น มันอยู่ที่จริต อยู่ที่นิสัย อยู่ที่ว่าสร้างมา ถ้าเราทำคุณงามความดีของเราเรามีพื้นฐานขึ้นมา เราปฏิบัติของเรามีเหตุมีผลขึ้นมา นี่ถ้าเราภูมิใจก็ภูมิใจในอำนาจวาสนาของเรา เราเป็นคนทำของเราเอง เราเป็นคนสร้างของเราเอง แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันทุกข์มันยาก เดียวก็ได้เดียวก็ไม่ได้

เดียวได้นั้นละดีมากเลย เดียวได้เป็นการยืนยันว่าสังขารมันมี เวลาปฏิบัติกันนี่อ่อนแอ น้อยเนื้อต่ำใจ ก็คิดว่าสิ่งที่เราทำแล้วทำไมมันไม่ได้ผล สิ่งที่เราทำแล้วทำไมมันไม่ได้ อย่างนั้น เราจะคิดแบบวิทยาศาสตร์ไร คิดแบบวิทยาศาสตร์ เห็นไหม หนึ่งบวกหนึ่งเป็นสอง แล้วเราก็เดินจงกรมอยู่แล้ว เขาก็เดินจงกรมเหมือนกัน เขาเดินจงกรมน้อยกว่าเราอีกทำไมเขาได้ นี่เขาหนึ่งบวกหนึ่งทำไมเป็นสิบ เราหนึ่งบวกหนึ่งเป็นศูนย์ เราทำไมทำไมได้อย่างเขา ทำไมได้อย่างเขา เห็นไหม มันน้อยเนื้อต่ำใจ อันนี้มันอยู่ที่อำนาจวาสนา

ถ้าวาสนาของเรา เราสร้างมาขนาดไหนก็แล้วแต่ เราหมั่นเพียรของเรา ความเสมอต้นเสมอปลายของเรา เรามีโอกาสนะ ถ้ามันยังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก มีความรู้สึก เพราะธรรมะมันแก้ไขกันที่นี้ แก้ไขกันที่ความรู้สึกนี้ แก้ไขกันที่ใจนี้

เวลาหลวงตาท่านพูด คนเราจะแพ้ชนะกัน แพ้ชนะกันที่ใจนี้แหละ แพ้ชนะกันเพราะใจดวงหนึ่งมีธรรม ใจดวงหนึ่งมีธรรมก็มันเท่าทันความรู้สึกนึกคิดในใจดวงนั้น เห็นไหม ในเมื่อ

ใจดวงนั้นมีธรรมนี้มันเท่าทันความรู้สึกนึกคิด เท่าทันความรู้สึกของตัวเอง มันชนะตัวเองอยู่แล้ว มันจะไปทำลายใคร แล้วมันจะหวั่นไหวไปกับสิ่งใด

แต่ใจที่ไม่มีธรรม เห็นไหม หนึ่ง ไม่มีธรรมเราก็ทุกข์อยู่แล้ว ทุกข์อยู่แล้วเพราะอะไร เพราะมันมีติดบอด ฉะนั้น ไม่มีธรรมมันก็มีความสงสัย ไม่มีธรรมมันก็ไม่มีสิ่งใดเป็นความกระจ่างแจ้ง นี่ตัวเองก็เป็นทุกข์อยู่ในหัวใจอยู่แล้ว แล้วเวลามีที่ว่า ระหว่างดวงหนึ่งมีธรรมกับใจดวงหนึ่งที่ไม่มีธรรม เวลาแพ้ชนะกัน ใจที่มีธรรมเขาชนะอยู่แล้ว ชนะตัวเขาเอง เขาต้องการสิ่งใดอีกล่ะ ใจที่ไม่มีธรรม เห็นไหม แพ้ตัวเองอยู่แล้ว แล้วเวลาใจดวงหนึ่งกับใจดวงหนึ่ง แพ้ไปตลอดเลย นี่สิ่งที่มันแพ้ไปตลอดเพราะอะไร เพราะมันไม่มีความจริงในหัวใจ

ถ้ามีความจริงในหัวใจ สิ่งที่ศึกษามา ศึกษานี้เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ! ต้องศึกษา ศึกษามาเป็นปริยัติ ศึกษามาเป็นเป้าหมาย เป็นสิ่งที่เครื่องดำเนินต่อไป แล้วเราจะดำเนินอย่างไรล่ะ ถ้าเราไม่เคยประพฤติปฏิบัติเราจะดำเนินอย่างไร แต่พอศึกษามาแล้วเราก็พยายามเอาสิ่งที่ศึกษานั้นละมาพิสูจน์ตรวจสอบ มามีการกระทำ มาทำให้มันเป็นจริงขึ้นมา แล้วเป็นจริงขึ้นมาเป็นอย่างไร เป็นจริงขึ้นมาเป็นอย่างไร เป็นจริงขึ้นมาแบบปากเปียกปากแฉะนี้ใช้ไหม เป็นจริงขึ้นมาด้วยกบในกะลาใช้ไหม

นี่กบในกะลา กบในกะลาว่ามันรู้แจ้งไปหมดเลย ศึกษามาแล้วรู้ไปหมดทุกอย่าง อย่างเลย จริงหรือ นี่รู้อะไร รู้อะไร? รู้ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไม่ใช่รู้ธรรมของเรา นี่รู้แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รู้แจ้งในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วธรรมของเราล่ะ

ธรรมของเรา ศึกษานี้สาธุนะ ศึกษานั่นเป็นปริยัติ เพราะปริยัติต้องวางไว้ มันเป็นขั้นตอนขั้นตอนหนึ่ง เพราะศึกษาปริยัติมาเพื่อปฏิบัติ ไม่ได้ศึกษามาเพื่อเป็นสมบัติของเรา เขาศึกษามาให้ปฏิบัติ พอปฏิบัติขึ้นมาอันนั้นถึงจะเป็นของเรา ถ้าเป็นของเราขึ้นมาแล้วนะ นี่ใจจะถอนพิษไข้ จะถอนกิเลส จะถอนอวิชชา จะถอนสิ่งที่ออกจากใจนี้

ถ้าถอนสิ่งที่ออกจากใจนี้มันจะมี เห็นไหม คุณเฝ้าบอกว่าธรรมจักรมันหมุน มันหมุนอย่างไร เวลาปัญญาทางโลกนี้เราศึกษา เราจำมา เราทำวิจัยมา วิจัยมันก็เป็นวิชาการที่เราทดสอบมา นี่เป็นวิชาการ แต่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา ปฏิบัติถ้าเป็นจริงขึ้นมา นี่สติก็คือสติ สมาธิก็คือสมาธิ ปัญญาก็คือปัญญา แล้วงานก็คืองาน งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ เลี้ยงชีพชอบ เลี้ยงชีพคือความ

สมคุณของมัน เลี้ยงชีพคือว่าจักรนี่มันเป็นธรรมจักร ไม่ใช่กงจักร ถ้าเลี้ยงชีพไม่ชอบมันก็เป็นกงจักร มันเป็นกงจักรมันก็เป็นอวิชา

อ้าว! มันเป็นมรรค มันเป็นอวิชาได้อย่างไร

อ้าว! มันเป็นมรรคมันมีอวิชาบวกเข้ามา นี่เวลาทำความสงบของใจเข้ามา พอใจมันสงบแล้วออกใช้ปัญญา นี่ธรรมจักรมันหมุน เวลาสมาธิมันอ่อนลงมันเป็นกิเลสทั้งนั้นแหละ เพราะว่าถ้าจิตสงบลงมันก็เป็นสมาธิ จิตมันไม่สงบ อวิชามันก็บวกเข้ามา นี่ถ้าจิตไม่สงบ จิตมันอ่อนลงแล้วเวลามันเป็นมรรค มรรคมันก็มีกิเลสปนเข้ามา มันก็ไม่มีสะอาดบริสุทธิ์ใจ นี่ใจเวลาถ้าเป็นกิเลสมันก็เป็นกงจักร แต่ถ้ามันเป็นสมาธิมันก็เป็นธรรมจักร

ธรรมจักรจะเกิดขึ้นมาต่อเมื่อเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง

ผู้ที่ปฏิบัติ ปฏิบัติเยอะมาก จิตสงบ พอทำความรู้สึกจิตมันสงบ พอสงบแล้วคิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม ถ้าคิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม เพราะมันยังไม่ได้วิปัสสนา นี่เพราะมันไม่เห็นกาย ไม่เห็นเวทนา ไม่เห็นจิต ไม่เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นกายก็ว่าเราเห็นกาย เห็นกายด้วยจินตนาการ เห็นกายด้วยความรู้สึกนึกคิด เวลาเวทนา เวทนาจี่ว่าเวทนา ลูบๆ คลำๆ แล้วก็ปล่อยเวทนา นี่เห็นจิต จิตก็เศร้าหมอง จิตฟ่องใส เห็นธรรม พอพิจารณาแล้วก็ปล่อย พิจารณาแล้วก็ปล่อยก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรม นี่ไงนี้แหละกงจักร กงจักรเพราะอะไร

เพราะมันเอาสิ่งนี้มา นี่เราปฏิบัติเพื่อจะถอดถอนกิเลสนะ เราไม่ใช่ถอดถอนเพื่อให้กิเลสมันทำลายโอกาสของเรานะ กิเลสมันทำลายโอกาสของเรา กิเลสมันทำให้เรามีโอกาสในการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง อันนี้ปฏิบัติเพื่ออะไร ปฏิบัติอย่างนี้ เราปฏิบัติเพื่อจะชำระกิเลสปฏิบัติเพื่อจะให้พ้นจากทุกข์ แต่ทำไมปฏิบัติไปแล้วมันจะล้มลุกคลุกคลานขนาดนี้ แล้วปฏิบัติไปแล้วทำไมให้กิเลสมันครอบงำได้ขนาดนี้ ขนาดนี้เพราะกิเลสมันออกหน้าไง

ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีครูบาอาจารย์ เวลา ชมมสากัจฉา เอตมฺมงฺกมฺมุตฺตมฺ เวลาหลวงปู่มั่น ท่านอยู่นะ เวลาครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ถ้าในใจของท่านท่านก็รู้ของท่านอยู่แล้วแหละ เพียงแต่ว่าในเมื่อมันจะส่งต่อ จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ผู้ที่ปฏิบัติจะขึ้นไปกราบเรียนท่าน พอกราบเรียนท่าน เรื่องส่วนบุคคลส่วนตัวท่านจะบอก แล้วท่านจะเอาสิ่งนี้มาเทศน์ว่าการให้รวมพระเทศน์ว่าการไป เพราะว่ามันแจกจ่ายธรรมเพื่อส่วนรวม

ฉะนั้น ชุมมฺสากจฺจฺญา เอตมฺมฺกฺลฺมฺตฺตฺมฺ ในหัวใจของเราถ้าปฏิบัติแล้ว ถ้ามันมีปัญหาขึ้นมา เห็นไหม นี่สิ่งนี้เราสนทนาธรรมได้ การสนทนาธรรมก็จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ถ้าคนไม่มีพูดไม่ได้ เวลาคนไม่มีมันก็พูดภาษาปริยัตินั้นนะ ปริยัตีคืออะไร? ปริยัตีคือวิชาการ วิชาการใครก็รู้ ตำราใครก็รู้ เคี้ยวนี้เจริญมากคอมพิวเตอร์มีตลอดเลย แล้วก็ไปอ่านคอมพิวเตอร์ อ่านพระไตรปิฎก สงสัยก็ถามมา นี่ถามเรามา นี่มันเป็นความสงสัย สงสัยเรื่องจากข้างนอกใจ ปฏิบัติ มันยังไม่มีข้อเท็จจริงใจ

ถ้ามีข้อเท็จจริง เห็นไหม เราต้องการตรงนี้มาก คำว่าเราต้องการ คือทุกคนต้องการตรงนี้ เพราะอะไร เพราะมันจะเป็นความจริงกับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นมันมีใจ ถ้าจิตสงบมันก็มีสมาธิ แล้วถ้ามีสมาธิแล้วเราออกฝึกหัด ถ้ามันฝึกหัดได้มันจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริงนะ มันขนพองสยองเกล้า ขนพองสยองเกล้าเพราะจิตมันรู้ จิตมันเห็น จิตฺตฺจิตฺตฺ นี้ภวสวะ ภพนั้นนะมันขับเคลื่อน

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าใครเข้าถึงฐาน ถึงภวสวะ ถึงภพ ถึงข้อมูลเดิม แล้วข้อมูลเดิมนั้นเกิดวิปัสสนา วิปัสสนานี้มันจะเข้าไปชำระล้าง มันจะทำลายอวิชชา มันจะถอนพิษ มันจะถอนอวิชชาตรงนั้น ฉะนั้น ถ้าใครเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต ตามความเป็นจริง รู้ได้ ปัจจัตตงฺเลย แต่ถ้าเราเห็นโดยจินตนาการเห็นโดยต่างๆ มันเป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม โลกก็คือโลก เราจะถอนพิษ แต่ถ้ามันเป็นโลกมันจะเพิ่มพิษ

เพิ่มพิษ เห็นไหม คนเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้ารักษาไม่หาย เชื้อโรครอยู่ในร่างกายนั้น ถ้าภูมิต้านทานมันอ่อนแอนะ เชื้อโรคนั้นมันก็แสดงตัว นี่ก็เหมือนกัน เรามีอวิชชา มีความไม่รู้อยู่ในใจ แล้วเราจะถอดจะถอนมัน แล้วถ้าเราทำของเราไม่ประสบความสำเร็จหรือทำไม่ได้ เคี้ยวมันก็แสดงตัว

แต่ถ้าเราทำของเรา เรามีสติปัญญาของเรา ถอนไม่ได้แต่ก็จะถอน ถ้าจะถอน เห็นไหม มันมีความเพียรชอบใจ ถ้าคนเราจะเจ็บไข้ได้ป่วย ในเมื่อรักษาแล้วรักษาตามอาการนั้นไป ถ้าร่างกายนี้มีภูมิคุ้มกัน ถ้าร่างกายนี้มันสมบูรณ์ขึ้นมา ร่างกายแข็งแรงขึ้นมา พิษใช้นั้น ทั้งการรักษาด้วยทั้งกับภูมิต้านทานนั้นด้วย มันจะทำให้พิษใช้นั้นหายไป นี่ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้ามันยังไม่ประสบความสำเร็จหรือปฏิบัติแล้วมันไม่รู้แจ้งเราก็ต้องมีกำลังของเรา มีศรัทธาของเรา มีกำลัง

ในหัวใจของเรา แล้วประพฤติปฏิบัติแยกแยะมัน คุณแลมัน พิจารณามัน เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

เห็นไหม เราจะถอนพิษ เราจะทำของเราให้ประสบความสำเร็จ จะทุกข์จะยาก เรื่องโลก เขาก็ทุกข์ยากของเขาอยู่แล้ว หน้าที่การงาน งานสิ่งใด คนออกกำลังกายเพื่อต้องการให้ร่างกายแข็งแรง เขาออกกำลังกายเขาก็ต้องลงทุนลงแรงของเขา เขาต้องมีเหงื่อ ต้องเสียพลังงาน เสียพลังงานเพื่อความเข้มแข็ง นี่ก็เหมือนกัน โลกเขาต้องทำงานกันอยู่แล้ว แล้วเราปฏิบัติธรรมของเรา เรามีพุทธโธ เรามีปัญญาอบรมสมาธิของเรา นี่คำบริกรรมของเราเพื่อให้จิตใจของเรามั่นคง โลกเขาทำอย่างนั้นเพื่อประโยชน์กับเขา เขาก็เห็นของเขา เราปฏิบัติของเราเพื่อภพชาติสิ้นเข้า ถ้ามันถอนพิษไม่ได้มันก็ทำให้ภพชาติสิ้นเข้า มันก็สร้างอำนาจวาสนาบารมี อย่างที่เราเห็นคนอื่นประพฤติปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จๆ เราก็ปฏิบัติของเราเพื่อสร้างสมบารมี

พาหิยะฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหนเดียวเป็นพระอรหันต์ก็เพราะว่าเขาปฏิบัติมาจนสลະชีวิตมาก่อน อดีตชาติเขาปฏิบัติมาแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เขาตายบนหน้าผาตัด แล้วพอสร้างบารมีมา พอมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังเทศน์หนเดียวเขาเป็นพระอรหันต์เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราก็สร้างประโยชน์กับเรา เราทำของเราขึ้นมา ถ้ามันถอดถอนได้ มันเป็นความจริงได้ก็ทำ ถ้ามันถอดถอนไม่ได้เราก็ประพฤติปฏิบัติของเรา เพื่อสร้างสมบารมี เพื่อสร้างสมโอกาสของเราเอง